

**Výročná správa
o priebehu a realizácii
maturitných skúšok
v školskom roku 2017/2018**

Výročná správa o priebehu a realizácii maturitných skúšok v školskom roku 2017/2018

Výročná správa o priebehu a realizácii maturitnej skúšky v školskom roku 2017/2018 je vypracovaná z podkladov jednotlivých odborov školstva okresných úradov v sídle kraja, ktoré sumarizovali výsledky zo správ predsedov školských maturitných komisií z jednotlivých škôl. Jej cieľom je zhodnotiť a zosumarizovať výsledky maturitných skúšok z organizačného hľadiska, z hľadiska vedomostnej úrovne žiakov, poukázať na pozitíva a negatíva maturitných skúšok, ako aj na návrhy zo strany odborov školstva okresných úradov v sídle kraja. Súčasťou správy je vyhodnotenie štatistických ukazovateľov o počtoch maturujúcich žiakov podľa jednotlivých regiónov a druhov stredných škôl, o počtoch neprosievajúcich žiakov z jednotlivých predmetov maturitnej skúšky (príloha).

1. Organizačné zabezpečenie maturitných skúšok

Organizácia maturitných skúšok v školskom roku 2017/2018 bola zabezpečená a realizovaná v zmysle zákona NR SR č. 245/2008 Z. z. o výchove a vzdelávaní (školský zákon) a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov, vyhlášky MŠ SR č. 318/2008 Z. z. o ukončovaní štúdia na stredných školách v znení neskorších predpisov.

Riadny termín externej časti maturitnej skúšky (ďalej len „EČ“) a písomnej formy internej časti maturitnej skúšky (ďalej len „PFIČ“) sa uskutočnil v dňoch 13.3. – 16.3.2018. Ústna časť maturitnej skúšky (ďalej len „ÚFIČ“) sa konala v riadnom skúšobnom období v dňoch 14.5. – 8.6.2018. Bilingválne triedy maturovali v dňoch 14.5. – 1.6.2018 a 11.6. – 28.6.2018. Stredné odborné školy a konzervatóriá uskutočnili praktickú časť odbornej zložky v skorších termínoch pred konaním ÚFIČ. Náhradný termín EČ a PFIČ sa uskutočnil v dňoch 9.4. – 12.4.2018.

Zabezpečené boli všetky úlohy pre organizáciu EČ a PFIČ podľa pokynov MŠVVaŠ SR a Národného ústavu certifikovaných meraní vzdelávania (ďalej len „NÚCEM“).

Po ukončení maturitnej skúšky školy zaslali odborom školstva okresných úradov v sídle kraja výkazy o jej výsledkoch a správy predsedov školských maturitných komisií o priebehu a celkovej úrovni maturitnej skúšky v školskom roku 2017/2018.

1.1. Personálne zabezpečenie

V súlade s § 80 ods. 7 školského zákona odbory školstva okresných úradov v sídle kraja vymenovali na základe návrhov riaditeľov stredných škôl predsedov školských maturitných komisií a predsedov predmetových maturitných komisií s účinnosťou od 1. 3. 2018 do 28. 2. 2019. Pre triedy s bilingválnym vzdelávaním predsedov školských maturitných komisií vymenovalo MŠVVaŠ SR v stanovenom termíne. Riaditelia škôl menovali do 30. 4. 2018 vo všetkých predmetoch skúšajúcich predmetových maturitných komisií.

Nedostatky v zložení predmetových maturitných komisií boli zistené v jednej škole v Banskobystrickom kraji (Súkromná stredná odborná škola v Hnúšti), zamestnanci školy, vrátane vedenia, nemali potrebné znalosti platnej legislatívy o ukončovaní štúdia na stredných školách. Koordinátorka nebola pedagogickým zamestnancom školy, administrátori boli zrejme poučení len formálne, hodnotitelia neovládali spôsob opravy úloh s krátkou odpoveďou.

V jednej škole v Trnavskom kraji nastala však situácia, keď riaditeľka školy nevhodným spôsobom zasiahla do činnosti maturitnej komisie (kričala na členov predmetovej maturitnej komisie, zasahovala do hodnotenia), a preto bola atmosféra pre predsedu a členov predmetovej komisie nepríjemná a napätá.

1.2. Dodržiavanie termínov a pokynov NÚCEM

Maturitné komisie pracovali podľa schválených harmonogramov EČ, PFIC a ÚFIČ a predmetové maturitné komisie dodržiavali čas prípravy a odpovede, čo viedlo k plynulému priebehu maturitných skúšok.

Metodické pokyny boli prevažne aplikovateľné aj vzhľadom na skutočnosť, že v sporných prípadoch je v kompetencii predsedu predmetovej maturitnej komisie po konzultácii s NÚCEM zvážiť správnosť.

Väčšina škôl rešpektovala a dodržiavala pokyny NÚCEM k EČ a PFIC.

V jednej škole v Trnavskom kraji sa vyskytol nasledujúci problém:

Dňa 3.5.2018 predseda predmetovej maturitnej komisie z predmetu anglický jazyk a dňa 2.5.2018 predseda predmetovej maturitnej komisie z predmetu slovenský jazyk a literatúra vykonali kontrolu opravy PFIC z daných predmetov. Na kontrolu mali pripravené zoznamy všetkých žiakov s rodnými číslami a priebežným hodnotením z daného predmetu počas štúdia. Oprava maturitných prác bola zhodnotená ako vyhovujúca. V niektorých prácach boli zistené menšie nedostatky formálneho charakteru, ktoré nemali vplyv na hodnotenie. Tieto boli prekonzultované s vedúcimi predmetových komisií za účelom ich odstránenia v budúcnosti.

Dňa 10.5.2018 boli dvaja žiaci nahliadnuť do hodnotenia PFIC z predmetu anglický jazyk, úroveň B2. Po nahliadnutí sa uvedení žiaci rozhodli podať sťažnosť na Štátnu školskú inšpekciu z dôvodu, že úspešnosť ich prác bola 25 % a uvedení žiaci nespĺnili ani podmienku úspešného absolvovania EČ z tohto predmetu, teda nedosiahli úspešnosť nad 33 %. Z výsledku jednej sťažnosti vyplýva, že aplikovateľnosť metodických pokynov NÚCEM je diskutabilná, pretože na základe metodického pokynu NÚCEM na hodnotenie PFIC z cudzích jazykov, podľa ktorých sa dve hodnotiteľky, vedúca predmetovej komisie a predseda predmetovej maturitnej komisie z anglického jazyka, na hodnotení zhodli, bolo toto hodnotenie v rozpore so závermi uvedenými v zápisnici zo Štátnej školskej inšpekcie.

Pre žiakov so zdravotným znevýhodnením boli v zmysle platných predpisov a pokynov NÚCEM upravené podmienky na vykonanie maturitnej skúšky podľa druhu a stupňa postihnutia v zmysle ustanovenia § 14 vyhlášky MŠ SR č. 318/2008 Z. z. o ukončovaní štúdia na stredných školách v znení neskorších predpisov.

2. Hodnotenie ústnych maturitných skúšok z hľadiska vedomostnej úrovne žiakov

Zo správ predsedov jednotlivých školských maturitných komisií vyplýva, že vedomostná úroveň maturantov bola prevažne adekvátna dosahovaným výsledkom počas štúdia. Zadania pre ústne maturitné skúšky boli vypracované v súlade s platnou legislatívou a s cieľovými požiadavkami na vedomosti a zručnosti maturantov v jednotlivých predmetoch.

Skúšajúci boli primerane nároční, vyžadovali správne odpovede a používanie odbornej terminológie, dbali na to, aby mali žiaci dost času na vyjadrenie svojich názorov a myšlienok. Citlivo pristupovali k ich hodnoteniu.

3. Pripravenosť školskej dokumentácie a tlačív

Potrebná dokumentácia k maturitným skúškam bola pripravená v súlade s platnými predpismi, členovia jednotlivých predmetových maturitných komisií mali k dispozícii časový harmonogram, zoznam žiakov s uvedením klasifikácie z daného predmetu počas štúdia a prideleným protokolovým číslom.

Nedostatky boli zistené v jednej škole v Banskobystrickom kraji (Súkromná stredná odborná škola v Hnúšti), kde neboli pripravené aktualizované tlačivá. Predseda školskej maturitnej komisie

zaznamenal problémy pri tlačivách na PFIČ z anglického jazyka, kde boli pripravené tlačivá z roku 2015; na pokyn predsedu školskej maturitnej komisie boli vytlačené aktuálne tlačivá. Pri podpise PFIČ predseda predmetovej komisie zistil, že časť prác bola na tlačivách z roku 2015 a časť na tlačivách z roku 2016. Z dôvodu podozrenia na manipuláciu s PFIČ o uvedenej skutočnosti bola informovaná Štátna školská inšpekcia.

4. Externá časť maturitnej skúšky – stručné a všeobecné zhodnotenie

Všetky pokyny a takmer všetky materiály týkajúce sa EČ z NÚCEM boli doručované priebežne a včas.

Maturitné komisie konštatovali, že testy EČ maturitnej skúšky vo väčšine predmetov boli prevažne v súlade s obsahom cieľových požiadaviek na vedomosti a zručnosti maturantov, avšak napriek metodickým pokynom sa vyskytol problém nejednoznačnosti odpovedí a otázok, ktorý by mal byť eliminovaný už pri tvorbe úloh EČ (v teste zo SJL bola z dôvodu nejednoznačnosti anulovaná 1 položka). V teste z MAT pre žiakov so ZZ bol chybný obrázok.

Výhrady niektorých škôl sa týkali dĺžky a náročnosti východiskových textov.

Avšak v Pedagogickej a sociálnej akadémii v Turčianskych Tepliciach v Žilinskom kraji sa vyskytli problémy s testami. Po konzultácii so zamestnancami NÚCEM sa predmetná záležitosť vyriešila a postupovalo sa podľa pokynov NÚCEM.

5. Písomná forma internej časti maturitnej skúšky – stručné a všeobecné zhodnotenie

Témy a zadania PFIČ, ich výber a žánre boli v súlade s obsahom cieľových požiadaviek na vedomosti a zručnosti maturantov. Témy a zadania PFIČ boli primerane náročné a dobre zvolené.

PFIČ sa uskutočnila v určených termínoch podľa pokynov NÚCEM a písomné práce boli hodnotené v zmysle metodických pokynov NÚCEM.

V jednej škole v Banskobystrickom kraji (Súkromná stredná odborná škola v Hnúšti) neboli učebne dobre zabezpečené, pretože škola má k dispozícii len 2 učebne, ktoré sú priechodné. Cez učebňu počas ÚFIČ stále niekto prechádzal, čo pôsobilo mimoriadne rušivo. Počas PFIČ cez okná boli žiaci zvonku fotení neznámymi ľuďmi.

6. Praktická časť odbornej zložky maturitnej skúšky (ďalej len „PČOZ“) – stručné a všeobecné zhodnotenie

Maturitné zadania PČOZ boli zostavené v súlade s cieľovými požiadavkami na vedomosti a zručnosti absolventov príslušných študijných odborov v oblasti odborného vzdelávania.

Témy obsahovali profilovú i aplikačnú časť, zahŕňali odborné predmety špecifické pre príslušný študijný odbor a umožnili preveriť schopnosti a zručnosti žiakov vyriešiť konkrétny odborný problém. Pri obhajobách projektov a obhajobách súťažných prác žiaci vhodne využívali prostriedky IKT. PČOZ sa konala prevažne formou praktickej realizácie a predvedením komplexnej úlohy.

Žiaci preukázali samostatnosť pri spracovávaní tém, preukázali primerané vedomosti a zručnosti, ich úroveň dokumentuje záujem žiakov o zvolený odbor.

K príprave, organizácii a realizácii PČOZ neboli žiadne pripomienky, s výnimkou Súkromnej strednej odbornej školy v Hnúšti, kde predmetová maturitná komisia uviedla, že priestory boli nevhodné, chýbal prípravný materiál k PČOZ, vyskytli sa hygienické nedostatky a prezentácia žiakov bola slabá.

7. Ústna forma internej časti maturitnej skúšky – stručné a všeobecné zhodnotenie

Harmonogramy ÚFIČ boli vypracované v súlade s § 8 vyhlášky č. 318/2008 Z. z. o ukončovaní štúdia na stredných školách v znení neskorších predpisov, zohľadňovali požiadavky z jednotlivých predmetov na spôsob, formu a časový limit konania maturitnej skúšky, aspekty plynulého priebehu maturitnej skúšky a psycho-hygienické požiadavky žiakov a pedagógov.

Boli zverejnené na dostupných miestach, aby žiaci mohli byť včas informovaní o celkovom priebehu ÚFIČ.

Úprava maturitných miestností bola dôstojná a vkusná, čo vhodne umocňovalo atmosféru maturitnej skúšky. V triedach, v ktorých sa maturovalo, boli vytvorené vhodné podmienky pre konanie jednotlivých častí maturitnej skúšky.

Prístup skúšajúcich k žiakom bol ohľaduplný, bez zbytočných stresov. Komunikácia členov maturitných komisií so žiakmi bola aktívna. Skúšajúci žiakom poskytli dostatočný priestor na vyjadrenie vedomostí, zručností a vlastných názorov.

Maturitné zadania a témy pre jednotlivé predmety maturitnej skúšky boli vypracované v súlade s vyhláškou č. 318/2008 Z. z. o ukončovaní štúdia na stredných školách v znení neskorších predpisov s rešpektovaním všeobecných pokynov, kritérií hodnotenia, cieľových požiadaviek, s možnosťou využitia schválených učebných pomôcok.

Väčšina žiakov pohotovo reagovala na podnety a otázky skúšajúcich, vedomostná úroveň bola na patričnej úrovni, bola primeraná a zodpovedala ich hodnoteniam v priebehu štúdia, ako aj ich individuálnemu prístupu k príprave na maturitnú skúšku.

Témy v odbornej zložke predstavovali odborný problém komplexného charakteru, žiaci odpovedali komplexne, vhodne aplikovali vedomosti z praxe, v odpovediach uplatňovali medzipredmetové vzťahy a vo svojich odpovediach používali príslušnú odbornú terminológiu.

V jednej škole v Banskobystrickom kraji (Súkromná stredná odborná škola v Hnúšti) nebol dôsledne vypracovaný harmonogram, ktorý musel byť na pokyn predsedu školskej maturitnej komisie celý prepracovaný. Zároveň sa tu objavila snaha členov predmetovej maturitnej komisie zlepšiť hodnotenie ÚFIČ tak, aby žiaci zmaturovali. Na podnet predsedov predmetových komisií boli prepracované témy a zadania jednotlivých predmetov v Súkromnej strednej odbornej škole v Hnúšti, kde boli zistené viaceré nedostatky v obsahu i forme predložených tém a zadaní.

8. Celkové zhodnotenie maturitných skúšok – návrhy a pripomienky

Po obsahovej a organizačnej stránke boli maturitné skúšky veľmi dobre pripravené v súlade so zákonom č. 245/2008 Z. z. o výchove a vzdelávaní (školský zákon) a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov a v zmysle vyhlášky MŠ SR č. 318/2008 Z. z. o ukončovaní štúdia na stredných školách v znení neskorších predpisov. Obsah maturitných zadaní prevažne vychádzal z cieľových požiadaviek pre daný predmet a danú úroveň.

Maturitné komisie vyjadrili v hodnotiacich správach o priebehu a celkovej úrovni maturitných skúšok v školskom roku 2017/2018 viaceré pripomienky a návrhy, ktoré boli zosumarizované a následne zaslané NÚCEM za účelom vypracovania stanoviska k nim a návrhov opatrení na skvalitnenie testovania v budúcom školskom roku.

Prehľad najčastejších pripomienok a návrhov predsedov PMK a ŠMK a vyjadrenie NÚCEM k nim.

- Zabezpečiť, aby sa v testoch EČ MS nenachádzali chyby, nejasné zadania a pod., aby nebolo potrebné anulovať položky. Tiež zabezpečiť, aby v testoch pre žiakov so ZZ neboli chyby a aby boli kľúče správnych odpovedí kompletne, zvýšiť objektivnosť opravy ÚKO.

Vyjadrenie NÚCEM: NÚCEM skvalitní procesy internej kontroly: interná kontrola testov v rôznych fázach ich prípravy, pilotovanie testov na štandardizovanej vzorke žiakov,

posilnenie tímov recenzentov, recenzovanie testov v rôznych štádiách ich prípravy. Kľúče správnych odpovedí budú vytvárané na základe výsledkov pilotného testovania. NÚCEM plánuje vyhodnocovať testy z vybraných predmetov centrálne (S JL), čím sa výrazne zvýši objektivita hodnotenia ÚKO.

- Spresniť pokyny k testovaniu a k hodnoteniu úloh s krátkou odpoveďou a PFIČ MS, zvýšiť objektivnosť hodnotenia PFIČ MS. Upraviť pokyny pre predsedov PMK ohľadom povinnosti kontrolovať hodnotenie PFIČ na škole, zvážiť možnosť, aby PFIČ podpisoval okrem administrátora aj predseda PMK po prevzatí prác, aby sa zabránilo možnej dodatočnej manipulácii s písomnými prácami žiakov.

Vyjadrenie NÚCEM: NÚCEM zabezpečí komplexné a konzistentné znenia pokynov zefektívním systémom ich tvorby a vnútornej kontroly; rozšírenie a doplnenie *Pokynov na opravu PFIČ MS z VUJ*, aby mali podobnú štruktúru ako *Pokyny na opravu PFIČ MS z CUJ*, aby boli presnejšie a konkrétnejšie. Na školeniach predsedov PMK a ŠMK bude venovať zvýšenú pozornosť aplikáciám *Pokynov na opravu úloh s krátkou odpoveďou* a *Pokynov k PFIČ MS*, zároveň požiada MPC o spoluprácu pri realizácii školení k tejto problematike. Požiadavku o možnosti podpisu predsedu PMK na práce PFIČ NÚCEM zapracuje do pokynov.

- Zabezpečiť externý dozor vo všetkých testovaných skupinách, zvýšiť objektivnosť testovania - riešenie tzv. „lokálnych neobjektívností“ – žiaka, skupiny žiakov, žiakov školy.
Vyjadrenie NÚCEM: NÚCEM podal požiadavku o zapracovanie povinného externého dozoru v rámci prípravy novely školského zákona. Externý dozor v každej testovacej skupiny výrazne zvýši objektivnosť testovania a obmedzia sa „lokálne neobjektívnosti“.

- Zmeniť organizáciu testovania (najprv PFIČ až potom EČ MS).

Vyjadrenie NÚCEM: Táto zmena znamená výrazné riziko zníženia bezpečnosti testov, riziko ich prezradenia pred začiatkom testovania a teda zníženie objektivnosti testovania a riziko, že bude nutné zrušiť skúšku a opätovne by ju museli všetci maturanti opakovať. Zároveň by táto úprava by bola nesystémová, pretože napr. v MAT by začínala EČ MS inak ako v iných predmetoch.

- Zasielanie zásielok s testami na školy, zrušenie distribučných miest.

Vyjadrenie NÚCEM: Táto zmena by zvýšila riziko prezradenia testov, znamenala by vyššie finančné náklady a riziko, že kuriér nedoručí zásielky v presne stanovený čas do škôl, čo by ohrozilo začiatok testovania na danej škole.

- Dlhé texty na počúvanie a čítanie s porozumením.

- Vyjadrenie NÚCEM: V cudzích jazykoch testy plne rešpektujú deskriptory SERR, ktoré presne stanovujú dĺžku textov pre jednotlivé úrovne.

- Nezrozumiteľné nahrávky na počúvanie s porozumením.

Vyjadrenie NÚCEM: NÚCEM neevokuje pripomienky ku kvalite nahrávok vo väčšom rozsahu, ide o ojedinelý, resp. subjektívny názor, ktorému odporujú štatistické výsledky časti počúvanie v cudzích jazykoch. Výsledky žiakov v časti počúvanie korelujú s ich výsledkami v iných častiach, teda nič nenasvedčuje tomu, že žiaci majú horšie výsledky v počúvaní z dôvodu nekvality nahrávok. V prípade skutočne chybných nahrávok má škola k dispozícii náhradné CD, resp. NÚCEM vie zabezpečiť náhradu.

- Náročné úlohy pre žiakov stredných odborných škôl z MAT, zvážiť dve úrovne z MAT prípadne aj S JL.

Vyjadrenie NÚCEM: Táto zmena by v prvom rade vyžadovala zmenu koncepcie maturity, legislatívne zmena a zmeny *Cieľových požiadavky pre maturantov z MAT, resp. S JL* pre žiakov gymnázií aj SOŠ. Je to téma na širšiu odbornú diskusiu.

- Pre žiakov so ZZ znížiť počet úloh, resp. predĺžiť čas testovania.

Vyjadrenie NÚCEM: Testy overujú rovnaké ciele u žiakov so ZZ aj u intaktných žiakov, zníženie počtu úloh by to znemožnilo. Žiaci so ZZ majú právo na rôzne úpravy, ktoré vyplývajú z ich postihnutia. Tieto úpravy NÚCEM nastavil na základe serióznej odbornej diskusie s odborníkmi na špeciálnu pedagogiku.

Vyjadrenia NÚCEM ku všetkým pripomienkam, ktoré sa vyskytli v hodnotiacich správach predsedov PMK a ŠMK sú k dispozícii na vyžiadanie v NÚCEM alebo na sekcii regionálneho školstva MŠVVaŠ SR.

MŠVVaŠ SR sa stotožňuje s vyjadreniami NUCEM k pripomienkam, ktoré boli zosumarizované z hodnotiacich správ predsedov školských maturitných komisií a berie na vedomie procesy smerujúce k skvalitneniu internej kontroly testov ako aj pokynov k týmto testom.

MŠVVaŠ SR pripraví návrh legislatívnej úpravy príslušných právnych predpisov, ktoré budú smerovať k väčšej objektivizácii maturitných skúšok a otvorí diskusiu v odbornej verejnosti k pripravovanej koncepcii maturitnej skúšky z matematiky.